

Sacramentsdag

Lc. 9, 11b-17

Om iets goed te kunnen doen moet ge eerst begrijpen wat ge doet. Dat geldt ook voor de Eucharistie: ge kunt die eigenlijk niet vieren als ge niet weet wat ge doet. Maar nu zitten we daar eigenlijk al direct met een probleem, want die Eucharistie komt van een erg verre, vreemde cultuur. Er wordt voorgelezen uit oude boeken, en de symboliek is ook niet echt alledaags. Maar het grootste probleem is misschien wel dat het essentiële van de Mis onzichtbaar is: ge ziet wel iets, maar niet het belangrijkste.

Nu kunt ge proberen de Mis te begrijpen met uw verstand en er “weet-vragen” over te stellen: hoe verloopt ze? Wat betekenen de teksten en de gebaren? Dat zijn vragen naar het “hoe”, en die zijn belangrijk. Maar ook als ge op al die vragen een goed antwoord hebt gekregen, betekent dat nog niet dat ge verstaat wát de Eucharistie is. Naast het “hoe” is er ook nog de vraag naar het “waarom”. Ge kunt u veel informatie bijeenzoeken over de Eucharistie, de viering prachtig inkleden met muziek enz., maar daar komt nog niet het echte begrijpen uit voort. Juist omdat de H. Mis een mysterie van liefde is, kunt ge ze pas begrijpen als ge er ook van gaat houden.

Nogal wat mensen zeggen tegenwoordig: “Het zegt mij niets; ik begrijp er niets van en het kan mij niet boeien”. Maar wat de Mis “boeiend” maakt moeten we eerst zoeken in de harten van de gelovigen, en niet zozeer in de liturgie en haar vormgeving. Er zijn vieringen waar niets speciaals gebeurt, en toch zijn ze zeer geladen, intens en warm. Dat ligt meer aan de “binnenarchitectuur” van de gemeenschap, dan aan de “buitenarchitectuur” van de vormgeving.

Wat opvalt in heel de Bijbel is dat God zijn tijd neemt om dichterbij ons te komen. God geeft zich niet van meet af aan helemaal prijs. God “presenteert” zich niet aan ons om zich te laten bekijken of te laten bestuderen. Hij lijkt eerder op een vogel die in de winter op het besneeuwde raamkozijn komt zitten, die langzaam moet wennen aan ons, en waar we zelf ook maar heel traag dichterbij kunnen komen. Trouwens: alle echte liefde neemt haar tijd. Ze gaat slechts heel langzaam tewerk, in tegenstelling tot blinde passie: die grijpt meteen. Maar die laatste bemint niet: die overmeestert.

Zo gaat het eigenlijk ook in de Eucharistie. We zouden zomaar kunnen samenkomen rond een tafel met wat brood en wijn, consacreren en ter Communie gaan. Het essentiële zou er zijn. Maar zo 'n soort “zelfbediening” kan de Eucharistie niet zijn. De viering is een langzaam liefdevol toegroeien van God naar ons en van ons naar God.

Eigenlijk kunt ge zeggen dat de weg van de liefde vier stappen kent: de kennismaking, de confrontatie, het intieme gesprek van hart tot hart en de eenwording. De eerste stap, zowel in de liefde als in de Eucharistie, is de kennismaking: wie heb ik daar voor me, en wie ben ik? Dat is de opening van de Mis: de mens treedt aarzelend voor God en beseft wie hij (slechts) is en wie God

is. Hij zegt tot God, zoals het vosje tot de kleine prins: “Maak me tam. Dan kan ik bij u komen”. Wie is dan die mens? Een arme zondaar. En wie is dan God? De Barmhartige. Dat is de schuldbelijdenis: het moment dat we ons door God aanvaard mogen voelen. Dat is ook het moment waarop we het Gloria kunnen zingen, de lofzang die hemel en aarde verbindt. En we sluiten af met het openingsgebed: als we dan toch bij U mogen komen, Heer, dan mogen we U ook alles vragen.

Een tweede stap is de confrontatie: dat is de Dienst van het Woord. God neemt het woord en spreekt over zichzelf. Hij alleen kan zeggen wie Hij is en wat Hij doet. Dat gebeurt in de Schrift. We leren God kennen, en dat valt niet altijd mee. Want God zegt soms dingen die niet in de lijn liggen van wat wij als eerste behoefte voelen: Hij kan danig tegen de haren instrijken. De woorddienst is dan ook een confrontatie. Zoiets gebeurt trouwens ook in iedere liefde: de beminde is soms heel anders dan ik had gedacht.

Het derde moment is dat van het intieme gesprek van hart tot hart. Dat is het eucharistisch hooggebed of de Canon. Hier wordt niet meer verkondigd of onderricht, er is geen spel meer van woord en antwoord. Hier wordt alleen tot God gesproken: de liefdevolle taal van het gebed. Hier valt niets te analyseren, te bezinnen of na te denken; hier moeten we alleen de juiste golflengte van dat “gesprek” vinden en ons daarop instellen.

Het laatste deel is het hoogtepunt van de weg van de liefde: de Communie. Ge zou het kunnen noemen: van mond tot mond en “van lijf tot lijf”. Want daar raken we het Lichaam van de Heer zelf aan. Of liever: Hij beroert het onze. Of zoals Ruusbroec zegt: “Als we te Communie gaan zijn wij het niet die Christus eten: Hij eet ons”.

De Eucharistie gaat eigenlijk dezelfde eenvoudige weg als de liefde: het zijn geen stenen die zomaar op een hoop bijengegoid werden. Er loopt een rode draad door van begin tot einde zoals bij de weg van de liefde: elkaar leren kennen en schroomvol benaderen, zich met elkaar confronteren en de ander aanvaarden zoals hij is; spreken met elkaar van hart tot hart en uiteindelijk één vlees worden opdat Hij in ons zou blijven en wij in Hem. Amen.

Johan Goris, pastoor